

ANGREB AF SKADEGØRERE I KORN, RAJGRÆS OG KARTOFLER I REGISTRERINGSNETTET I UGE 24

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Gulrusten breder sig fortsat og kan nødvendiggøre en ekstra aksbehandling. Septoria har også bredt sig. Evt. svampebekæmpelse i rug og tritcale skal nu afsluttes. Der er bygrust og bygbladplet i mange vårbygmarker. Der er cikader i kartofler.

10. registrering af angreb af svampesygdomme i vintersæd er foretaget.

Indtil vækststadium 32 (2 knæ udviklet) bedømmes sygdomsangrebene på hele planten. Fra og med vækststadium 32 bedømmes kun på de 3 øverste fuldt udviklede blade. De vejledende bekæmpelsestærskler følger også denne bedømmelsesmetode. Angreb af bladlus og kornbladbillelarver bedømmes som procent angrebne strå.

Registreringer af sygdomsangreb i observationsparcellerne i vintersæd kan nu også følges på www.Tystofte.dk (se under resultater, observationsparceller).

VINTERHVEDE

Hvedens vækst er nu ikke længere så fremskreden i forhold til normalen. Se det gennemsnitlige vækststadiet i hvede i registreringsnettet i de senere år i tabel 1.

Tabel 1. Vækststadier i vinterhvede i år sammenholdt med tidligere år.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
18	28	29	30	25	31	31	30	31	30	32
19	30	31	31	28	32	32	31	32	31	33

20	30	33	33	30	35	33	34	34	32	36
21	34	37	35	33	37	35	38	38	40	40
22	36	45	44	37	46	38	48	47	53	47
23	41	56	50	45	55	41	62	58	66	56
24	51	65	58	55	65	51	68	64	71	66

Gulrust: angrebene breder sig fortsat, og i mange marker ses kraftige angreb.

Der er i registreringsnettet denne uge udløst bekæmpelse i ca. 90 procent af de ubehandlede marker med Benchmark, ca. 70 procent af markerne med Kalmar, ca. 50 procent af markerne med Sheriff og ca. 25 procent af markerne med KWS Zyatt og Elixer.

I Torp er udløst bekæmpelse i 5 procent af markerne (0,01-100 procent angrebne planter).

I Informer og Graham findes ingen eller næsten ingen gulrust. I Informer er der i år kun fundet 3 tilfælde af svage angreb (0,01-1 procent angrebne planter). Fra praksis er yderligere meldt om 4 tilfælde af gulrust i Informer nemlig angreb på bladspidserne på ca. 20 procent af planterne ved Juelsminde og om fund af gulrust på enkelte bladspidser i sorten ved Ultang og Skanderborg. Tidligere er meldt om 5 procent angrebne planter i sorten ved Sønder sø på Fyn. I Graham er fundet 5 tilfælde af svage angreb (0,1-10 procent angrebne planter).

Udbredelsen af gulrust varierer fra landsdel til landsdel, og især kystnære områder er hårdt ramte. Hver dag meldes om nye angreb og angreb findes i hele landet også i Nord- og Vestjylland, hvor angrebene er kommet senere.

Vær også opmærksom på evt. gulrustangreb i vårhvede især i efterårssåede marker.

Brunrust: angrebene er overvejende svage, men brunrust bredt sig i den forløbne uge. Mest er fundet i KWS Lili, Torp og KWS Zyatt. På 1 lokalitet er der udløst bekæmpelse i KWS Zyatt (50 procent angrebne planter ved Ultang ved Haderslev). Brunrust bekæmpes i modtagelige sorter til og med vækststadium 71 (kerneindholdet vandagtigt, de første kerner har nået halv størrelse) ved over 25 procent angrebne planter.

Fra praksis er også modtaget nogle meldinger om brunrust, så følg udviklingen.

Meldug: angrebene har bredt sig i nogle marker, men bekæmpelse er ikke længere aktuel.

Septoria: angrebene har bredt sig i den forløbne uge. Angrebene bliver synlige ca. 3 uger efter smitte. Mange steder var der bl.a gode forhold for angreb af Septoria omkring Bededag den 17. maj. Disse angreb viser sig fra omkring pinse. Mindst Septoria er fundet i Informer.

Fra vækststadium 32 optælles antal dage med nedbør med henblik på bekæmpelse af Septoria. 10 dage efter sprøjtning optælles antal dage med nedbør igen. I modtagelige sorter udløser 4 dage med nedbør (over 1 mm) en Septoriabekæmpelse. I mindre modtagelige sorter (Sheriff, Informer) udløser 5 dage med nedbør optalt fra vækststadium 37 (fanebladet synligt) en bekæmpelse. I alle sorter udløses også en bekæmpelse, hvis mere end 10 procent af planterne har angreb på 3. øverste blad i vækststadium 45-59. I CropManager.dk kan man også følge risikoperioder for Septoria. Her vises på markniveau antal sammenhængende timer med

bladflugt (over 85 procent relativ fugtighed eller over 0,2 mm nedbør pr. time). Læs nærmere om [Nyt beslutningsstøttetværktøj til Septoriabekæmpelse](#).

Bekæmpelse: gulrust og/eller Septoria har udløst bekæmpelse i mange marker. Ved bekæmpelse i vækststadium 37-39 er tidligere anbefalet SDHI-holdige løsninger. I marker uden problemer med gulrust er anbefalet 0,45-0,75 l Viverda + 0,5-0,75 l Ultimate S, 0,45-0,75 l Bell, 0,3-0,5 l Bell + 0,15-0,2 l Comet Pro eller 0,4-0,5 l Propulse + 0,25 l Orius, hvor de førstnævnte tre løsninger har bedst effekt mod rust. De højeste doser er kun anbefalet ved et usædvanligt højt smittetryk af Septoria. I marker med meget gulrust på sprøjtetidspunktet er det anbefalet at øge dosis eller at tilsætte Orius. Løsninger med Viverda og Bell foretrækkes i rustmodtagelige sorter fremfor løsninger med Propulse pga en bedre rusteffekt.

Ved den anden af den delte aksbeskyttelse, hvor gulrust og/eller Septoria har udløst bekæmpelse, er anbefalet triazoler. Kun ved et usædvanligt højt smittetryk af Septoria anbefales to behandlinger med SDHI-holdige løsninger. Der anbefales mod Septoria 40-50 procent dosis af triazoler afhængig af sort og smittetryk, dvs. 0,4-0,5 l/ha Prosaro/Proline Xpert eller 0,35-0,4 l Armure. Der tilsættes efter behov Orius eller Comet Pro mod gulrust, hvor der tilsættes mest til Proline Xpert, der har svagest effekt mod gulrust. Sprøjtefristen for Prosaro/Proline Xpert/Armure er vækststadium 69 (afblomstring).

Mange har nu udført de to behandlinger ved den delte aksbehandling. I områder og sorter med et højt smittetryk af gulrust kan der i år blive behov for en ekstra sen behandling med triazoler rettet mod gulrust i flere marker. Anvend f.eks. Prosaro og tilpas dosis efter smittetryk af gulrust.

DLG og DLA gruppen har flere steder haft udsolgt af Orius, men denne uge er der kommet nye men begrænsede mængder. Der er tilstrækkelige mængder af f.eks. Prosaro og Folicur Xpert.

Vær meget opmærksom på triazolreglerne. Tilsætning af Orius tæller meget i regnskabet, så det kan være aktuelt i stedet at tilsætte Comet Pro, som ikke tæller med i triazolregnskabet, og som har svagere effekt på gulrust end Orius.

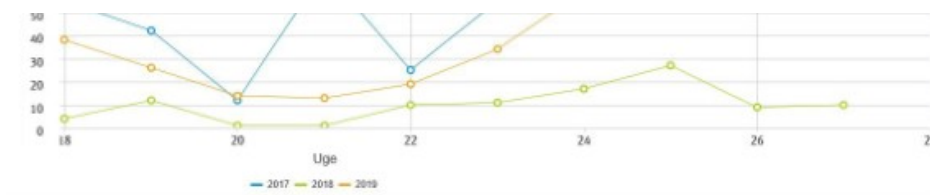
Vær også meget opmærksom på evt. begrænsninger i antallet af behandlinger med de forskellige midler. F.eks. må følgende midler maks. anvendes 2 gange pr. sæson i vinterhvede: Prosaro, Proline Xpert, Proline, Folicur Xpert. Der er ingen restriktioner på antallet af behandlinger med Comet Pro og Orius.

Evt. svampebekæmpelse er senest aktuell i vækststadium 71 (kerneindholdet vandagtigt, de første kerner har nået halv størrelse). Vær dog opmærksom på, at sprøjtefristerne for de anbefalede midler er vækststadium 69 (afblomstret).

Bladlus: angrebene er svage. Det højeste angreb er 20 procent angrebne strå.

Det gennemsnitlige vækststadium er 66 (ca. 60 procent af akset blomstret), mens de længst udviklede marker er afblomstrede.

Figur 1. Udviklingen af Septoria (procent angrebne planter) i 2019 sammenlignet med de to foregående år.

Billede 1. Gule bladspidser i hvede fotograferet 9. juni 2019. Den senere tid er der meldt om gule bladspidser i flere hvedemarker. På afstand kan symptomet til tider forveksles med gulrust. I tidligere år er også i varierende omfang set gule bladspidser i hvede, som kan variere fra sort til sort, efter kvælstofstrategi og vejrforhold. Nattefrost kan også give gule spidser. Svampebehandling om dagen i solskin med nogle af triazolerne kan også give svedne bladspidser, fordi midlerne for hurtigt transporteres til bladspidserne. Symptomet tillægges kun begrænset betydning.

Billede 2. Nærbillede fra samme mark som på billede 2.

TRITICALE

Der er fortsat meget gulrust, og mest er fundet i Neogen og Travoris og mindst i Brehat.

Brunrust er også fundet i nogle marker.

Der er meget meldug i flere marker, og mest er fundet i Cappricia og Travoris. Meldug bekæmpes i modtagelige sorter indtil omkring vækststadium 65 (under blomstring) ved over 75 procent angrebne planter.

Evt. svampebekæmpelse er senest aktuel i vækststadium 65 (blomstring). Det gennemsnitlige vækststadium er 70 (afblomstret). Træf beslutning om evt. svampebekæmpelse senest i denne uge.

Til bekæmpelse af gulrust kan f.eks. anvendes 0,3 l Orius, hvor dosis øges ved udbredte angreb i marken. Orius har også effekt på meldug. Sprøjtefristen for Orius er vækststadium 69 (afblomstret).

Vær meget opmærksom på triazolreglerne. Anvendes der kun Orius til svampebekæmpelse, kan der samlet anvendes op til 1,25 l Orius pr. vækstsæson. Comet Pro tæller ikke med i triazolregnskabet, men må nu ikke længere anvendes (sprøjtefristen i triticales er vækststadium 59).

Dette var sidste registrering i triticales i år. Vi takker for indberetningerne.

RUG

Der er fortsat meget brunrust i flere rugmarker. Der er ingen tydelige sortsforskelle. Evt. svampebekæmpelse skal nu afsluttes. Træf beslutning om evt. svampebekæmpelse senest i denne uge.

Brunrust bekæmpes i modtagelige sorter ved over 10 procent angrebne planter i vækststadium 32-69 (2 knæ udviklet til afsluttet blomstring). Ved høje temperaturer kan brunrust brede sig meget hurtigt.

Det gennemsnitlige vækststadium er 70 (afblomstret).

Til bekæmpelse omkring skridning har Prosaro klaret sig godt. Der kan ved svage rustangreb anvendes omkring 0,35 l. Ved mere udbredte angreb øges dosis, da brunrust kan være svær at bekæmpe.

Dette var sidste registrering i rug i år. Vi takker for indberetningerne.

Se data på nedenstående links:

- [Vinterhvede](#)
- [Triticale](#)
- [Rug](#)

VÅRBYG

5. registrering er foretaget.

Svampesygdomme: bygbladplet og bygrust er mest udbredt.

Bygbladplet er fundet i de fleste sorter, og der er udløst bekæmpelse i 7 procent af de ubehandlede marker. Mest bygbladplet er fundet i Crossway, RGT Planet og Laurikka, hvor der er udløst bekæmpelse i 17,17 hhv. 6 procent af de ubehandlede marker.

Der er udløst bekæmpelse af bygrust i 17 procent af de ubehandlede marker, og tilfælde af meget bygrust er fundet i de fleste sorter.

Bygrust bekæmpes i modtagelige sorter frem til vækststadie 65 (blomstring halvvejs) ved over 10 procent angrebne planter.

Bygbladplet bekæmpes i modtagelige sorter i vækststadie 32-60 (2 knæ udviklet til fuld gennemskridning) ved over 25 procent angrebne planter. I de meget modtagelige sorter Laurikka og Crossway bekæmpes dog ved over 10-25 procent angrebne planter til vækststadie 65 (blomstring halvvejs).

Skoldplet bekæmpes i modtagelige sorter ved over 10 procent angrebne planter og mindst 5 dage med nedbør. Mest er fundet i RGT Planet.

Vær især opmærksom på evt. angreb af bygbladplet og skoldplet i vårbyg med forfrugt byg og samtidig reduceret jordbearbejdning. Fra praksis er meldt om enkelte tilfælde af meget bygbladplet under disse forhold.

Der er ikke registreret angreb af *Ramularia*.

Til svampebekæmpelse omkring skridning kan f.eks. anvendes 0,3 Propulse + 0,25 l Orius/Comet Pro. Ved meget bygrust hæves dosis af Orius/Comet Pro lidt. Ved bygbladplet anbefales blanding med Comet Pro, som har god effekt mod bygbladplet.

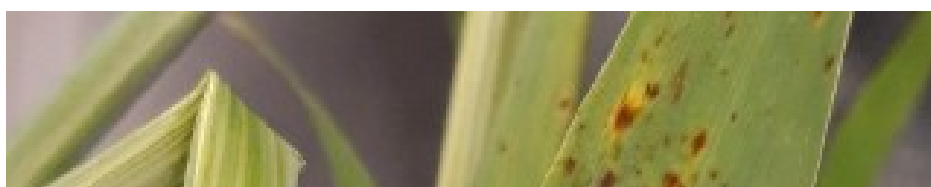
Skadedyr: i flere marker ses mange kornbladbillelarver. Den vejledende bekæmpelsestærskel er 0,5-1,0 larve pr. strå. Små larver er lettest at bekæmpe. Til bekæmpelse af kornbladbillelarver kan anvendes 0,1-0,15 kg Karate, 0,05-0,075 kg Kaiso Sorbie, 0,15 l Fastac. Mavrik Vita er kun godkendt mod bladlus. Hvis der også forekommer bladlus kan mod kornbladbillelarver anvendes 0,1 l Mavrik Vita. Angrebene af bladlus er pt. svage. Der er fundet

op til 20 procent angrebne strå. Kornbladbillelarver bekæmpes til omkring gennemskridning.

Det gennemsnitlige vækststadie er 50 (første stak synlig og tæt på begyndende skridning), mens de længst udviklede marker er begyndt at blomstre.

Billede 3. Sorte vintersporer af byggrust i vinterbyg fotograferet 11. juni 2019 af Hermann Frederik Hare, LMO. Når angrebene af byggrust og gulrust bliver "gamle", dannes der sorte vintersporer.

Billede 4. Ramularia i vinterbyg fotograferet 11. juni 2019 af Hermann Frederik Hare, LMO. Pt. er der ingen Ramularia i vårbyggen. Bemærk at kanterne af pletterne følger bladnerverne.

HAVRE

4. registrering er foretaget.

Svampesygdomme: der er udløst meldugbekæmpelse i ca. 10 procent af observationerne. I sorten Delfin er ikke fundet meldug. Meldug bekæmpes i vækststadiet 37-65 (fanebladet synligt til under blomstring) ved over 50-75 procent angrebne planter. Til meldugbekæmpelse kan anvendes f.eks. 0,3-0,4 l Orius. Ved meget havrebladplet kan anvendes 0,25-0,3 l Propulse.

Der er kun fundet lidt angreb af havrebladplet. Angreb kan forveksles med havrepletbakteriose.

Skadedyr: i flere marker ses mange kornbladbillelarver. Den vejledende bekæmpelsestærskel er 0,5-1,0 larve pr. strå. Små larver er lettest at bekæmpe. Til bekæmpelse af kornbladbillelarver kan anvendes 0,1-0,15 kg Karate, 0,05-0,075 kg Kaiso Sorbie, 0,15 l Fastac. Mavrik Vita er kun godkendt mod bladlus. Hvis der også forekommer bladlus, kan mod

kornbladbillelarver anvendes 0,1 l Mavrik Vita. Angrebene af bladlus er pt. svage. Der er fundet op til 10 procent angrebne strå. Kornbladbillelarver bekæmpes til omkring gennemskridning.

Det gennemsnitlige vækststadium er 44 (fanebladets bladskede opsvulmet), mens de længst udviklede marker er begyndt at skride.

I havre foretages kun et begrænset antal registreringer.

Se data på nedenstående link:

- [Vårbyg](#)
- [Havre](#)

BYGFLUER I VÅRHVEDE OG VÅRBYG

7. registrering af bygfluer på gule limplader og i fangbakker er foretaget.

Der findes fortsat flest bygfluer i vårhvede.

I vårhvede er der de seneste dage fundet bygfluer på 9 af 11 lokaliteter, og antallet af bygfluer er cirka på samme niveau i denne uge som sidste uge. Der er i gennemsnit fundet 59 bygfluer pr. limplade. I fangbakkerne er der fundet bygfluer på 6 lokaliteter, hvor der i gennemsnit er ca. 8 bygfluer pr. fangbakke. Flest bygfluer er igen fundet ved Give, hvor der er fundet 530 og 83 bygfluer henholdsvis pr. limplade og pr. fangbakke.

I vårbyg er der fundet bygfluer på limpladerne på 7 af 19 lokaliteter, og der er fundet meget få bygfluer i denne uge. Der er i gennemsnit fundet ca. 1 bygflue pr. limplade. I fangbakkerne er der fundet bygfluer på 4 af lokaliteterne, hvor der i gennemsnit er 0,3 bygflue pr. fangbakke.

Da der i 2018 var udbredte angreb af bygfluens larve i vårhvede, er i år anbefalet bekæmpelse i vårhvede med 0,15 kg/ha Karate. Bekæmpelse vurderes nu at være udført i vårhvede. Midlet har en mindre anvendelse til brug i vårhvede og vårbyg og må anvendes op til 3 gange. Der skal være mindst 2 uger mellem behandlinger. Gentagen bekæmpelse er anbefalet efter 14 dage. Sædsåede marker skades mest, men bekæmpelse anbefales i alle forårssåede vårhvedemarker.

I vårbyg er der ingen erfaringer med bekæmpelsesbehov. I de seneste år har der ikke været angreb i vårbyg, men vårbyg er modtagelig for angreb. Observeres der mange bygfluer i vårbygmarker, er også anbefalet bekæmpelse i disse marker. Der kan ikke angives et konkret antal bygfluer, der udløser en bekæmpelse.

I marker med flest bygfluer i vårbyg i registreringsnettet er anbefalet bekæmpelse, og der er etableret et sprøjtevindue for at se effekten.

Aflæsningen af fangster i den kommende uge er sidste aflæsning i år.

HVEDEGALMYG

9. registrering er foretaget.

Forekomsten af hvedegalmug følges via feromonfælder i ca. 60 vinterhvedemarker i planteavlskonsulenternes registreringsnet og aflæses to gange om ugen.

Fra England angives en bekæmpelsestærskel på 120 hvedegalmug pr. fælde pr. dag, såfremt hveden samtidig er modtagelig, dvs. er i vækststadium 43-61 (svulmning af fanebladets bladskede til begyndende blomstring). Ved fangst af over 30 hvedegalmug pr. dag er der også en risiko, men det er usikkert, om bekæmpelse er rentabel. Tidlige angreb er mest tabsvoldende.

Der er sket en stigning i forekomsten, men der er de fleste steder kun fanget et begrænset antal hvedegalmug. Der er pt. kun fanget over 120 hvedegalmug pr. fælde pr. dag på 3 lokaliteter. På 13 lokaliteter er der fanget over 30 hvedegalmug pr. fælde pr. dag. De fleste hvedemarker er nu ikke længere modtagelige for angreb.

Til bekæmpelse kan anvendes 0,15-0,2 kg/ha Karate 2,5 WG eller 0,1-0,15 Mavrik Vita.

Af de pt. dyrkede sorter er kun Sheriff og Kalmar resistente mod den orange-gule hvedegalmug, og bekæmpelse er ikke aktuel i disse sorter. Følgende nye sorter er også resistente: LG Skyscraper, KWS Firefly og RGT Universe.

Galmuggene har de bedste betingelser for at komme op ad jorden, hvis jorden er fugtig op til skridningen. De har de bedste betingelser for æglægning i hveden, hvis det er vindstille og lunt vejr ("grill-vejr") omkring skridning. Aktiviteten er størst om aftenen, hvor lysstyrken falder.

Vær også opmærksom på evt. angreb i vårhvede, hvor der oftere er et sammenfald mellem flyvning og et modtageligt udviklingsstrin end i vinterhvede.

Af hensyn til vårhvede ønskes fælderne aflæst til og med næste uge.

Se data på nedenstående links:

- [Bygfluer, vårbyg](#)
- [Bygfluer, vårhvede](#)
- [Hvedegalmug](#)

ALM. RAJGRÆS

9. registrering af svampeangreb er foretaget.

Der er meget kronrust. Angreb er fundet i ca. 90 procent af de ubehandlede marker, og der er denne uge udløst bekæmpelse i ca. 70 procent af de ubehandlede marker. Der er fundet op til 30 hhv. 75 procent dækning i ubehandlet i de kraftigst angrebne marker.

Der er ikke fundet sortrust.

Kronrust anbefales bekæmpet ved 0,1 procent dækning (få pustler pr. plante) til vækststadium

69 (afsluttet blomstring). Fra omkring begyndende skridning anbefales omkring 0,45 l Bell, 0,3 Bell + 0,15 l Comet Pro eller 0,45 l Viverda + 0,5 l Ultimate S til bekæmpelse af kronrust. Øg dosis ved kraftigere angreb.

Det gennemsnitlige vækststadium er 61 (begyndende blomstring), mens de længst udviklede marker er afblomstrede.

Se data på nedenstående link:

- [Alm. rajgræs](#)

CIKADER I KARTOFLER

2. aflæsning af fangster af cikader på gule limplader i stivelseskartofler er foretaget. Fangsterne er fra uge 23 og de første dage i indeværende uge. Limpladerne aflæses 1 gang om ugen.

Der er pt. indberettet fangster fra 29 lokaliteter. Der er sket en stigning i aktiviteten i forhold til den forløbne uge. På 14 af lokaliteterne er der registreret over 20 cikader i gennemsnit på limpladerne. På lokaliteten med flest cikader er registreret 170 cikader pr. limplade.

Der var begyndende indflyvning fra begyndelsen af uge 22. Første bekæmpelse foretages tre uger efter begyndende indflyvning, dvs. i den kommende uge 25. Bekæmpelse er rettet mod de voksne cikader og evt. nymfer. Til evt. bekæmpelse anbefales 0,15 kg Mospilan.

Se data på nedenstående link:

- [Cikader, kartofler](#)